

Føroyar styrkta støðu í Norðurlandaráðnum

– Á Norðurlandaráðsfundinum í Reykjavík er samtykt, at Føroyar, Grønland og Áland verða umboðað í formansskapinum í Norðurlandaráðnum

Norðurlandaráðsfundurin í Reykjavík endaði í gjár, og tey flestu av teimum 800 fólkunum, sum hava verið í Reykjavík í hesum døgum, eru farin heimaftur.

Tiðindablaðið *Sosíalurín* hevur tosað við Jóannes Eidesgaard, sum er landsstýrismaður í norðurlendskum málum, og spurt hann, um nakað serligt hevur verið við fundinum hesaferð:

– Hetta hevur avgjørt verið ein fundur, sum hevur havt stóran týdning fyri Føroyar, sigur Jóannes Eidesgaard. – Tí hesaferð hevur Ráðið samtykt eina nýggja arbeiðsavtalu, sum gevur Føroyum størri ávirkan á arbeiðið.

Á seinasta eykaðalfundi í Norðurlandaráðnum, sum varð hildin í Tromsø í fjør, samdust forsætisráðharrarnir um at áleggja formans-

viðmerking

Viðmerkingar til fiskivinnupolitikkinn í Føroyum

Fiskiskapurin undir Føroyum eftir toski og hýsu tykist at vera í menning, og tí eiga vit at vera varmir við at økja um veiðutrýst.

Landsstýrið hevur í huga at økja um toskaveiðuna hjá trolarunum. Hetta má ikki henda, tí so beina vit fyrri toskastovninum, sum nú hevur fyrirtýmar at koma fyrri seg aftur. Av tí toski, sum er komin upp á land í vetur, er langt tann størsti parturin stórir toskur, sum visir at tað er lítið av tilgongd. Fara vit so at økja um veiðuna, verður eingin tilgongd tey næstu árin. Harvið beina vit fyrri tí menning av stovninum, sum vil koma okkum til góðar um nøkur ár.

Tað er nógv smá hýsa kring Føroyar, sum má merkja at stovnurin er í menning. Tað sama er galdandi í Norðjónum. Tað tykist at hýsustovnurin í Norðjónum og undir Føroyum er sami stovnur. Fyrr í 80-unum var hýsustovnurin í Norðjónum væl fyrri og veiðutrýstið øktast. Danmark, Týskland og Skotland útbýgdu fiskiflotin við ES-studningi, til at fiska hýsu og toski. Hetta førði við sær, at hesir stovnar blivu nærur fyrnbeindir. ES innførði síðst í 80-unum uppbyggjastuðul, og hevur hetta kostað milljarða upp-

hæddir. Tann danski fiskiflotin er nærum hálveraður, og harvið eisini veiðutrýstið, sum eisini sæst á stovninum.

Upsastovnurin undir Føroyum er illa fyrri, tí partrolaraflotin hevur einki annað at fiska eftir. Verður ikki støðgað við hesum veiðutrýsti beina vit fyrri upsastovninum. Politikarar hava friðað økir, men oftast við ráðgeving frá trolaramonnum. Úrslitið er har eftir. Tey friðaðu økir, men løtu kantarnar vera opnar. Hetta er tað sama sum ikki at friða, tí uppsin er fyrri tað mesta í kantinum. Nú hava teir fingið kantarnar við, men tað er ov seint. Síðani hava teir friðað eysturi í Holinum á Fugloyarbanka, men tað opnar fyrri troling í tí tíðini, sum uppsin gýtir. Hetta er tað sama sum at reka seyð í rætt og sleppa úlvunum inn, tí uppsin samlar seg fyrri at gýta og orkar tí ikki at flyta seg. Harvið hava partrolararnir frítt spæl.

Ein møguleiki at fáa partrolaraflotan at minka um veiðutrýstið er iløgustuðulin, sum verður givin fyrri at kunna uppbyggja stovnar aftur. Iløgustuðulin skal broytast, soleiðis at teir partrolarar, sum fara út at fiska, fáa minni iløgustuðul, og teir, sum liggja einar 3 mán-

aðar ella meira, kunnu fáa meiri iløgustuðul, samstundis sum vit friðaðu uppsin fyrri allari troling í februar og mars. Um vit gera hetta í eini 3 ár, so kemur upsastovnurin fyrri seg aftur, samstundis sum iløgustuðulin eisini útgongur tá.

Tað er eisini møgulegt at geva heimaflotan meira úr Barentshavinum. Kvotan, vit eiga har, gevur ov lítið til búskapin um vit fiska kvotuna við teimum stóru verksmíðutrolarunum sum vit gera í dag. Hesi skip fiska fyrri stórar upphæddir, men tað leggur einki eftir seg í landinum uttan manningarpartin. Skipini eru bygd og figgað í Noregi, og fiskurin verður landaður uttanlands. Hesi skip eru best eignað til at fiska onnur fiskasløg. Um vit løtu heimaflotan fiska hesar kvotur, hevði tað givið nógv meira til búskapin, tí skipini eru figgað í Føroyum og landa í Føroyum.

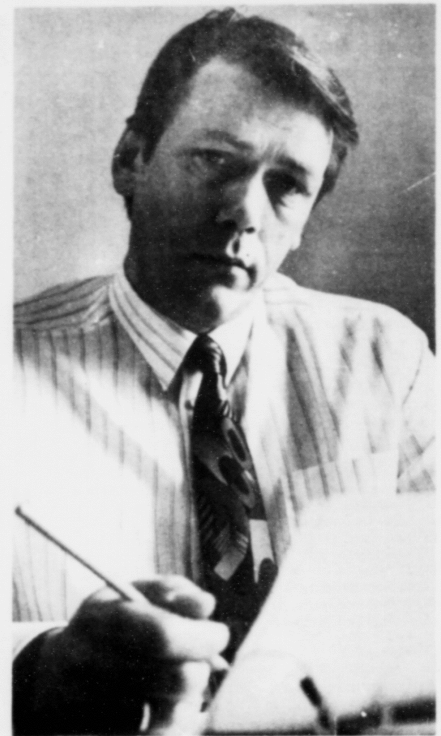
Tá ið tosað verður um at lata fleiri virkir upp er tað umráðandi at vit virka allar okkara kvotur. Fåa vit ikki ment okkara fiskastovnar á heimaleiðini tey næstu árin, verða trupulleikarnir stórir um 3 ár enn teir eru í dag. Tann stóra yvirfiskingini í Barentshavinum vil føra til at kvoturnar fara at minka og harvið útbúið av

ótilvirkaðum fiski frá Russlandi. Tá hava vit einans teir føroysku stovnarar at virka úr.

Vit eiga eisini at virka fyrri, at útlendingar ikki keypa tann føroyska fiskiflotin. Tað er so at útlendingar kunnu gera partafeløg í Føroyum, um teir hava ein strámann í Føroyum til adressu hjá partafelagnum. Hetta letur seg gera, um 2/3 av nevndini er føroysk. Tað er hetta, sum hendir í dag, at útlendingar keypa føroysk fiskiskip á tvingsilssølu fyrri lítið og lætt. Tað feskasta dømið er tá ið íslendingar keyptu Beinir.

Føroyingar hava tungt við at keypa skip, ið fara á tvang, har útlendskir bankar eru uppi í figgingini, tí tað er nærum ómøgulegt at fáa figging í Føroyum. Henda lóg má gerast av nýggjum beinanvegin, so hon verður eins og í londunum rundan um okkum. Tað skal vera eitt krav, at tað eru minst 70% føroyingar, sum eiga tey føroysku fiskiskipin, og ikki bert eitt partafelag, sum er skrásett í Føroyum.

Robert J. Olsen

– Hesin fundurin havt stóran týdning, heldur Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður

skapinum at finna fram til, hvussu arbeiðið skuldi vera, tá og um Noreg, Svøríki og Finland fóru upp í Europasamveldið. Settur varð ein arbeiðsbólkur við tveimum limum úr hvørjum av teimum fimm stóru norðurlöndunum. Ynski var frammí um at Føroyar, Grønland og Áland eisini vóru umboðað, og var semja um, at hesi skuldu hava ein lim í part. Jóannes Eidesgaard umboðaði Føroyar í hesum arbeiðsbólkinum.

Hesin bólkur hevur gjørt eina rapport, sum nú er lögð fram og samtykt.

Umboðanin hjá Føroyum, Grønlandi og Álandi er tann sama, sum hon var áðrenn, men møguleikin at ávirka er munandi øktur. Tað, sum hevur størstan týdning, sigur Jóannes Eidesgaard, er at vit nú hava umboð í formansskapinum. Formansskapurin hevur verið tann parturin, sum hevur havt mesta at skula hava sagt, men nú er nakrar av uppgáunum lagdar yvir til eina politiska, búskaparlaga nevnd. Kortini er hetta eitt stórt framstig, sigur Jóannes Eidesgaard.

Mennógvar av avgerðunum verða tiknar í ymsu nevndunum. Føroyar eru framvegis bert umboðaðar í mentanar- og umhvørvisnevndini gjøgnum donsku umboðanina. Vit hava spurt Jóannes Eidesgaard, hvat vit skulu gera við tað:

– Hetta kann gerast ein stórir trupulleiki hjá okkum, sigur Jóannes Eidesgaard. Sum nú er, hevur Danmark tryð umboð í hesum báðum nevndum. Føroyar og Grønland hava – av danskari good-will, fingið ein lim í part. Tað kunnu vit eisini fegnast um, men tað er ikki nóg haldbart í long-

ini, sigur Jóannes. – Tað minsta kravið er at vit sjálv umboða føroyska mentan og føroyska málið, sigur hann. – Danir kunnu ikki gera tað, teir eru ikki førir fyrri tí. – Vit kunnu bert í-mynda okkum at Danmark fekk eina stjórn, sm var figgingdliga sinná móti Føroyum – kanska við Kirsten Jacobsen sum forsætisráðharrar – tá høvdu Føroyar ikki fingið somu semdir.

– Tað, sum rapportin eisini opnar fyrri, sigur Jóannes Eidesgaard, er at Helsingforsavtalan kann broytast. Helsingforsavtalan er grundarlagið fyrri arbeiðinum í Norðurlandaráðnum. Tí eiga vit í framtíðini at leggja stóran dent á at fáa hesi viðurskiptini upp á pláss, soleiðis at vit fáa okkara egnu umboðan í nevndararbeiðinum, sigur Jóannes Eidesgaard at enda í viðmerking til *Tiðindablaðið* *Sosíalín* í Reykjavík.

HEGN & HEGNPELAR

Seyðahegn og hegnpelar í ymsum støddum á gómslu. Eisini hava vit nútímans el-hegn.

P/F PW-ISINKRAM
FR-660 Seldarfjørður
Tlf. 41166 - 84166